

АНОТАЦІЯ
кваліфікаційної роботи магістра
БАТУРИ Сергія Володимировича
на тему «ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ УРБАНІЗМУ:
КЕЙСИ МІСТ УКРАЇНИ»
Науковий керівник: д. геогр. н., проф. СЕГІДА Катерина Юріївна

Актуальність теми дослідження. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується стрімкою урбанізацією, що перетворює міста на головні арени соціальної, економічної та політичної взаємодії. Категорія «урбанізм» є однією з найбільш полісемічних та міждисциплінарних, сформованою на перетині географії, соціології та міського планування. В умовах України актуальність дослідження урбаністичних процесів набуває екзистенційного значення. Українські міста зіткнулися з полікризою, спричиненою військовою агресією, що вимагає докорінної трансформації традиційних підходів до розвитку: від технократичних та індустріальних парадигм до людиноцентричних моделей та концепцій «виникаючої стійкості».

Особливого значення набуває аналіз трансформації міського простору під впливом війни. Якщо традиційно якість середовища оцінювалася за естетичними критеріями та комфортом, то сьогодні пріоритети змістилися у площину фізичної безпеки та соціальної згуртованості. Концепції тактичного урбанізму, «розумного міста» (Smart City) та партисипації проходять випробування реальністю, трансформуючись з інструментів благоустрою на механізми виживання та відновлення. Дослідження досвіду Києва, Харкова та Львова дозволяє виявити унікальні моделі адаптації міст до кризових умов, що є критично важливим для розробки ефективних стратегій повоєнної відбудови України.

Мета кваліфікаційної роботи магістра – розкрити теоретичні засади та виявити практичних особливостей розвитку урбанізму в Україні, проаналізувати трансформації міського простору та громадської активності в умовах війни на прикладі міст Києва, Харкова та Львова, а також розробити рекомендацій щодо забезпечення їхнього подальшого стійкого розвитку.

Завдання:

- Узагальнити теоретико-методичні основи дослідження урбанізму, проаналізувавши еволюцію поглядів від класичної соціології та Чиказької школи до критичної теорії та Нового урбанізму, розкрити зміст сучасних концепцій, таких як Smart Urbanism, тактичний урбанізм та міський активізм, та їхню роль у формуванні міського середовища.

- Проаналізувати особливості урбаністичних процесів у містах Київ, Харків та Львів, виявивши специфіку міського активізму, тактичного урбанізму, конфліктогенності та трансформацій в умовах повномасштабної війни.

- Оцінити якість міського простору досліджуваних міст згідно з адаптованими до умов війни критеріями Яна Геля (захист, комфорт, задоволення), здійснити порівняльний аналіз моделей резильєнтності (стійкості) обраних міст та розробити практичні рекомендації для їхнього післявоєнного відновлення.

Об'єкт дослідження – міський простір та урбаністичні процеси у великих містах України.

Предмет дослідження – теоретичні моделі та практичні практики урбанізму та формування міської резильєнтності в трьох містах України (Київ, Харків, Львів) в умовах воєнного стану.

Методи дослідження. У роботі використано такі методи, теоретичний аналіз та синтез – для систематизації класичних та новітніх концепцій урбанізму; порівняльно-географічний метод – для зіставлення урбаністичних тенденцій та моделей стійкості у Києві, Харкові та Львові; метод кейс-стаді (case study) – для детального вивчення конкретних прикладів міських конфліктів, волонтерських ініціатив та тактичних інтервенцій; метод оцінки якості середовища (за методологією Я. Геля) – для аналізу функціональності публічних просторів; систематизація тощо.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження були апробовані на Міжнародній науково-практичній конференції «Регіон-2025: стратегія оптимального розвитку» (Харків, 20 листопада 2025 року), виступив із доповіддю «Урбаністичні виклики сучасного Києва».

Структура роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Викладена на 88 сторінках, містить 14 таблиць та шість рисунків. Список використаних джерел налічує 97 найменувань.

Ключові слова: урбанізм, «розумні міста» (Smart City), Smart Urbanism, міський простір.